

TOETSINGSADVIES OVER DE PROJECTNOTA / MER
GROOTSCHALIGE LOCATIE VOOR DE BERGING VAN
BAGGERSPECIE UIT HET BENEDENRIVIERENGEBIED

voorlopige commissie voor de milieu-effectrapportage

Werkgroep m.e.r. grootschalige locatie voor de berging van baggerspecie

Aan: de Minister van Verkeer en Waterstaat,
Mevrouw drs. N. Smit - Kroes,
Postbus 20901,
2500 CX 's-Gravenhage.

uw kenmerk HW/FSM/46432 18 oktober 1984
uw kenmerk HW/R/FSM 52327 uw brief 23 november 1984 ons kenmerk U 693/Sc/102-249
onderwerp Milieu-effectrapportage Grootschalige utrecht, 31 januari 1985.
locatie berging baggerspecie.

Bijgaand bied ik U het toetsingsadvies aan, dat de Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage (VCmer) uitbrengt met het oog op de besluitvorming, waarvoor op Uw gezag het milieu-effectrapport (MER) inzake een grootschalige locatie voor de berging van baggerspecie uit het benedenrivierengebied werd opgesteld.

Het advies van de VCmer wordt uitgebracht in het kader van het interimbeleid voor milieu-effectrapportage (m.e.r.) overeenkomstig artikel 41w, lid 1 en 2 van het wetsontwerp inzake m.e.r. Eveneens conform het wetsontwerp is het opgesteld onder verantwoordelijkheid van de daartoe ingestelde werkgroep onder voorzitterschap van ondergetekende.

Gaarne vestig ik hierbij in de eerste plaats Uw aandacht op enkele belangrijke punten uit het toetsingsadvies.

1. De herkenbaarheid van het MER in een document van wijdere strekking.

Ondanks de grote mate van verwevenheid van de milieu-aspecten met de overige aspecten van de activiteit in de projectnota/MER, heeft de VCmer geconstateerd dat de presentatie en behandeling van de milieu-aspecten in belangrijke mate tegemoet komt aan de eis van herkenbaarheid welke wordt gesteld in het wetsontwerp inzake m.e.r. De hoeveelheid milieu-informatie is uitgebreid en over het algemeen helder en wordt niet overschaduwd door de andere aspecten.

2. Onvoldoende uitwerking van het alternatief waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast.

De projectnota/MER is opgesteld ter beoordeling van de milieu-effecten van verschillende alternatieve bergingslocaties, opdat - naast andere belangen - het belang van het milieu een volwaardige plaats in het besluitvormingsproces zal kunnen krijgen (vide de considerans van het wetsontwerp). In het wetsontwerp dient volgens artikel 41i, tweede lid tot de te beschrijven alternatieven in ieder geval te behoren het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast.

Dok de specifieke richtlijnen voor het MER welke door U werden vastgesteld op 19 december 1982 wezen op het belang van dit alternatief. De VCmer is van mening dat dit alternatief in de projectnota/MER onvoldoende is uitgewerkt. Met name geldt dit voor de localisering van het alternatief, dat de minste aantasting van het Voornse kust- en duingebied tot gevolg zal hebben.

De VCmer bepleit daartoe een optimalisering van het meest noordelijke van de in de projectnota/MER beschreven alternatieven (het alternatief III) door verschuiving van die locatie in landwaartse richting. Zij haakt hiermee in op hetgeen door de Stichting Natuur en Milieu, door de gemeente Westvoorne, door de ambtelijke adviseurs is voorgesteld en daarnaast in vele andere reacties tijdens de inspraakprocedure onderstreept.

Het behoud van de alom erkende natuurwaarden van het Voornse kust- en duingebied wordt hierdoor bevorderd. Voor het mede in beschouwing nemen van een dergelijke geoptimaliseerde locatie, behoeven naar de mening van de VCmer geen belangrijke nadere milieu-studies te worden verricht. De in de projectnota/MER gepresenteerde informatie wordt daartoe voldoende geacht.

Belangrijk is, dat een milieu-gerichte (en mogelijk financieel niet ongunstiger) optimalisering van het alternatief III door verschuiving in landwaartse richting, naar de mening van de VCmer zonder onevenredig tijdverlies kan worden ingepast in de reeds lopende procedures voor concessie- en vergunningaanvragen voor het alternatief III.

3. Het belang van de evaluatie, de nazorg en monitoring

Het wetsontwerp inzake m.e.r. geeft aan dat de evaluatie (achteraf) onderdeel van m.e.r. is. De VCmer benadrukt in haar advies dat bij de realisering van een grootschalige bergingslocatie deze nazorg essentieel is met het oog op de mogelijkheid dat de gevolgen voor het milieu in de praktijk nadeliger zouden kunnen zijn dan bij het nemen van het besluit wordt voorzien.

Dit risico is niet te verwaarlozen, gezien de in de projectnota/MER gesignaleerde onzekerheden en leemten in kennis bij de gemaakte voorspellingen.

Het wetsontwerp inzake m.e.r. bepaalt (in artikel 41 ai, tweede lid) dat door de beslissingsbevoegde overheidsinstanties bij de besluitneming zal worden vastgesteld wanneer en op welke wijze de evaluatie zal plaatsvinden.

De gewenste nazorg kan tot stand worden gebracht met behulp van een systeem van monitoring op en rondom de locatie. Een dergelijk monitoring-systeem geeft inhoud aan de IBC-criteria (Isoleren, Beheersen, Controleren) van het IMP-Afvalstoffen, waaraan de locatie in de vergunningvoorwaarden zal dienen te voldoen. Ook eventuele veranderingen in de kustmorfologie in de regio en de daarbij optredende milieu-effecten tengevolge van de aanleg van een depot zijn van belang om gevolgd te worden.

Naast bovengenoemde punten, die rechtstreeks uit de toetsing van de projectnota/MER voortvloeien, vraag ik bovendien Uw aandacht voor nog twee andere onderwerpen, die, naar de mening van de VCmer, in het kader van de activiteit niet buiten beschouwing kunnen blijven.

Het betreft:

- a) Het ontbreken van een beleidsplan voor de verwerking van verontreinigde baggerspecie op de lange termijn.

In de projectnota/MER wordt geconstateerd dat het probleem van de verontreiniging van de te baggeren specie uit het benedenriveireng gebied waarschijnlijk niet opgelost zal kunnen worden tijdens de voorgenomen periode van 15 jaar van berging in een grootschalige locatie.

Dit betekent dat voor de periode ná de voltooiing van de bergingsoperatie een andere oplossing voor de verwerking van de dan nog steeds te verwachten hoeveelheden verontreinigde specie gevonden dient te worden.

De VCmer acht het teleurstellend, dat het in de projectnota/MIR bij de signalering van dit probleem wordt gelaten en dat er geen aanwijzingen worden verstrekt, waaruit kan worden afgeleid dat er door bevoegd gezag reeds thans wordt gewerkt aan de totstandkoming van een richtinggevend beleidsplan terzake.

De VCmer bepleit daarom de spoedige uitwerking van een dergelijk beleidplan en een actieprogramma voor de lange termijn, mede gericht op de sanering van lozingen van milieu-schadelijke stoffen in het stroomgebied van Rijn en Maas.

b) Het ontbreken van een totaal ruimtelijk plan voor de regio

Het is de VCmer bekend dat de realisering van een grootschalige locatie voor de berging van baggerspecie niet de enige activiteit is, die het milieu in het betrokken gebied belangrijke schade kan berokkenen.

Ten eerste wordt op het terrein van de voormalige zandbergingslocatie ten westen van de Europaweg momenteel een tijdelijke berging van klasse 2 en 3 baggerspecie aangelegd.

Ten tweede bestaat het voornemen op hetzelfde terrein een deponie voor chemisch afval uit de C2-categorie aan te leggen door AVR Chemie C.V.; deze activiteit is aangewezen voor het uitvoeren van een m.e.r.

Ten derde wordt in hetzelfde areaal het inrichten van een locatie voor de verwerking van het bedrijfsafval door de Grontmij N.V. en de firma Troost in uitzicht gesteld.

Ten vierde dient rekening te worden gehouden met een mogelijke uitbreiding van de Maasvlakte voor haven- en industrie-activiteiten (van meer dan 500 ha bruto), zoals aangegeven in de Planologische Kernbeslissing 5.4.b van het Structuurschema Zeehavens. Ook met betrekking tot deze activiteit is m.e.r. voorzien.

De VCmer constateert dat - ten aanzien van de hier genoemde respectievelijk mogelijke andere activiteiten - het gaat om verschillende initiatiefnemers, die op basis van verschillende wetten, van een viertal bevoegde autoriteiten, overheidsbesluiten vragen, te weten van de Minister van Verkeer en Waterstaat, van de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, van de gemeente Rotterdam en van het Openbaar Lichaam Rijnmond.

De VCmer acht een harmonieus verloop van de betrokken besluitvormingen van overwegende betekenis. Daarom pleit de VCmer ervoor dat de voornoemde bevoegde autoriteiten met spoed gezamenlijk komen tot de opstelling van een totaal ruimtelijk plan voor de betreffende regio. Dit plan dient ontwikkeld te worden (met de mogelijke toepassing van m.e.r.) vanuit de integrale milieu-consequenties van alle voorgenomen en te voorziene activiteiten in het gebied (de Maasvlakte en het aangrenzende bestuurlijk nog niet ingedeelde kustgebied), zowel naar hun onderlinge beïnvloedingen als naar hun cumulatieve effecten op milieu en natuur. De VCmer merkt hierbij op, zich bewust te zijn dat de besluitvorming over de grootschalige bergingslocatie zodanig urgent wordt geacht, dat deze wellicht niet zal kunnen wachten op het gereed komen van dit ruimtelijk plan. De VCmer is overtuigd dat een ontwerp daartoe wel opgesteld zal kunnen zijn vóór de definitieve besluitvorming over de eerstvolgende activiteit in de regio moet plaatsvinden.

Met het uitbrengen van dit toetsingsadvies hoopt de VCmer een constructieve bijdrage te leveren aan de spoedige totstandkoming van het besluit over de grootschalige berging voor de baggerspecie, waaraan ook uit een oogpunt van milieu-bescherming zulk een urgente behoefte bestaat.

Een afschrift van deze brief zend ik heden aan de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, mede vanwege zijn bevoegdheid in het kader van de vergunningverlening Afvalstoffenwet.

De voorzitter,

dr. J. Spaander.

TOETSINGSADVIES OVER DE PROJECTNOTA / MER
GROOTSCHALIGE LOCATIE VOOR DE BERGING VAN
BAGGERSPECIE UIT HET BENEDENRIVIERENGEBIED

Advies op grond van artikel 4lw, lid 1 en 2 van het Ontwerp van
Uitbreiding van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne
(Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) inzake de
inhoud van het milieu-effectrapport ten behoeve van de
besluitvorming omtrent een Grootschalige locatie voor de
berging van baggerspecie uit het benedenrivierengebied.
Uitgebracht aan de Minister van Verkeer en Waterstaat door de
werkgroep Grootschalige locatie berging baggerspecie van de
Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage.

De secretaris,

Drs. J.J. Scholten.

De voorzitter,

Dr. J. Spaander.

Utrecht, 31 januari 1985.

INHOUDSOPGAVE

	pagina
1. INLEIDING	1
2. TOETSING IN HOOFDLIJNEN VAN HET MER	3
2.1 Vorm en presentatie	3
2.2 De inhoud van het MER	4
2.2.1 Algemeen	5
2.2.2 Doel van de activiteit	5
2.2.3 Indeling van de baggerspecie in kwaliteitsklassen	6
2.2.4 Aanduiding van de voorgenomen activiteit	7
2.2.5 Het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast	8
2.2.6 Besluitvorming en samenhang met andere activiteiten in het studiegebied	13
2.2.7 Beschrijving van de milieu-effecten	14
2.2.8 Evaluatie achteraf	16

BIJLAGEN

1. Overige meer gedetailleerde opmerkingen over het MER aan de hand van de onderdelen van artikel 41i van het wetsontwerp inzake milieu-effectrapportage.
2. Brief (102-203) van de Minister van Verkeer en Waterstaat d.d. 18 oktober 1984 (kenmerk HW/FSM 46432) aan de VCmer met verzoek om beoordeling van de projectnota / MER.
3. Richtlijnen van 21 december 1982 voor het MER (met bijlage 1, blz. 1 t/m 9) waarnaar in het toetsingsadvies wordt verwezen.
4. Samenstelling van de werkgroep van de VCmer.
5. Lijst van inspraakreacties.

TOETSINGSADVIES OVER HET MILIEU-EFFECTRAPPORT ALS ONDERDEEL VAN DE
PROJECTNOTA GROOTSCHALIGE LOCATIE VOOR DE BERGING VAN BAGGERSPECIE UIT
HET BENEDENRIVIERENGEBIED

1. INLEIDING

De Minister van Verkeer en Waterstaat (V & W) heeft met de brief (kenmerk HW/FSM 46432) van 18 oktober 1984 (zie bijlage 2) de projectnota/Milieu-effectrapport (MER) "Grootschalige locatie voor de berging van baggerspecie uit het benedenrivierengebied" toegezonden aan de Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage (VCmer), met het verzoek - conform artikel 4lw, lid 1 van het wetsontwerp Uitbreiding van de wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) - advies [1] uit te brengen over de projectnota / MER.

Het is de bedoeling dat de VCmer een oordeel vormt over de kwaliteit van het MER. Meer formeel gesteld dient het MER door de VCmer beoordeeld te worden of er is voldaan aan:

- de richtlijnen voor de inhoud van het MER (bijlage 3), welke werden vastgesteld door de Minister van Verkeer en Waterstaat op 21 december 1982 op grond van artikel 4ln, eerste lid van het wetsontwerp inzake milieu-effectrapportage (m.e.r.);
- het gestelde in artikel 4li van het wetsontwerp [2];
- de eis dat het rapport geen onjuistheden bevat (ex artikel 4lt, tweede lid van het wetsontwerp).

[1] Tweede Kamer, zitting 1980-1981, 16814, nrs. 1-3.

[2] Er zijn nog geen regels vastgesteld ex artikel 4lj van het wetsontwerp inzake m.e.r., zodat geen beoordeling aan de hand van dit artikel heeft plaatsgevonden.

Het hierbij uitgebrachte toetsingsadvies is opgesteld door de werkgroep van de VCmer, die - onder voorzitterschap van prof. dr. W. Maas - het advies inzake richtlijnen voor het MER op 15 november 1982 heeft uitgebracht aan de Minister van V & W. De huidige samenstelling van deze werkgroep onder voorzitterschap van dr. J. Spaander, in plaats van prof. Maas, die om gezondheidsredenen in de loop van 1984 zijn functie neerlegde, is gegeven in bijlage 4. De werkgroep vertegenwoordigt in deze de VCmer en wordt verder in dit advies aangeduid met VCmer.

In overeenstemming met het gestelde in artikel 41w, tweede lid van het wetsontwerp inzake m.e.r. heeft de VCmer alle (in totaal 54), via het College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland ontvangen bezwaarschriften, commentaren, adviezen en opmerkingen, die zowel schriftelijk als mondeling werden ingebracht, in beschouwing genomen. Voor zover deze reacties (zie bijlage 5) naar het oordeel van de VCmer relevant zijn, werden zij in het toetsingsadvies verwerkt. Waar zulks het geval is, wordt in de tekst door middel van een voetnoot naar de betreffende reactie verwezen.

De VCmer acht een volledige opsomming van sommige, weliswaar relevante opmerkingen, die in meerdere reacties naar voren zijn gebracht, weinig zinvol en volstaat in zulke gevallen met het verwijzen naar die reacties, waarin het meest uitgebreid op bedoelde opmerkingen wordt ingegaan.

Het feitelijke toetsingsadvies bestaat uit drie delen. In paragraaf 2.1 komen de vorm en presentatie van het MER als onderdeel van de projectnota aan de orde. In paragraaf 2.2 worden de hoofdlijnen van het toetsingsadvies aangaande de inhoud van het MER gegeven. In de bijlage 1 worden gedetailleerde opmerkingen bij het MER gemaakt aan de hand van de onderdelen van artikel 41f van het wetsontwerp inzake m.e.r.

2. TOETSING IN HOOFDLIJNEN VAN HET MER

2.1. Vorm en presentatie

Het MER "Grootschalige locatie voor de berging van baggerspecie uit het benedenrivierengebied" is ingebouwd in een document van bredere strekking: de projectnota. Bij een dergelijke opzet benadrukt het wetsontwerp inzake m.e.r. het belang van de herkenbaarheid van het MER, omdat voorkomen moet worden dat er versmelting plaats vindt tussen de beschrijving van de milieu-gevolgen en andere onderwerpen (Memorie van Toelichting, blz. 46). Ook de specifieke richtlijnen voor de inhoud van het MER gaven aan dat het MER zal moeten bestaan uit duidelijk herkenbare aparte onderdelen van de projectnota (zie bijlage 3, blz. 3). In haar brief van 18 oktober 1984 aan de VCmer stelt de Minister van V & W dat de opzet van de projectnota/MER zodanig is dat er geen expliciet MER gedeelte te onderscheiden valt en dat de projectnota in zijn totaliteit dan ook als MER dient te worden beschouwd (bijlage 2).

In de verantwoording op blz. 4 van de projectnota/MER wordt het document gekarakteriseerd als "een synthese van de project-informatie over aanleg, inrichting, gebruik en onderhoud van de bergingslocatie in het bijzonder ten aanzien van de effecten en consequenties op milieukundig, financieel en civieltechnisch gebied". Er is dus sprake van een grote mate van verwevenheid. Niettemin vindt de VCmer dat er geen sprake is van een zodanige versmelting - als aangeduid in het wetsontwerp - dat het MER-aandeel niet in voldoende mate aan de eis van herkenbaarheid beantwoordt. Het milieu-aspect komt in de projectnota/MER in ruime mate aan bod en wordt niet overschaduwed door de andere aspecten. Bovendien beantwoorden de hoofdstukken en paragrafen in de projectnota/MER in grote lijnen aan de verschillende onderdelen van artikel 411, eerste lid van het wetsontwerp, hetgeen de leesbaarheid van het document als MER ten goede komt.

Wat de presentatie betreft, kan gesteld worden dat zowel de projectnota/MER als de Samenvatting daarvan uitstekend verzorgd zijn. Een grote hoeveelheid bruikbare informatie is bijeen gebracht en de leesbaarheid van beide documenten is goed te noemen. Het technisch taalgebruik en de omvangrijke informatie zijn echter slechts begrijpelijk voor een publiek met een meer dan gemiddelde ontwikkeling. De VCmer heeft er nochtans begrip voor, dat de bij een groot publiek bestaande behoefte aan beknoptheid en bruikbaarheid van het MER moeilijk valt te combineren met de noodzaak tot presentatie van technische en milieukundige informatie, die toegespitst is op de betreffende besluitvorming en inzicht verschaft in de activiteit en zijn milieu-gevolgen. Dit temeer waar het hier gaat om de grootste bergplaats van afval in Nederland.

Alhoewel de verschillende werkgroeprapporten geen onderdeel uitmaken van het MER, meent de VCmer dat veel van de informatie uit deze werkgroeprapporten onontbeerlijk is om de juistheid van de in de projectnota/MER gepresenteerde milieu- technische informatie te kunnen beoordelen. Het zou beter geweest zijn indien deze werkgroeprapporten, die milieukundige informatie bevatten, aangeduid waren als behorende bij het MER. De VCmer onderschrijft dan ook de opmerking in het advies van het Ministerie van Landbouw en Visserij (L&V) [1] dat de koppeling tussen de inhoud van de projectnota/MER en de verschillende werkgroeprapporten te wensen overlaat. Een meer systematische verwijzing in de projectnota/MER zou de ondersteunende functie van de werkgroeprapporten ten goede zijn gekomen.

2.2. De inhoud van het MER

De projectnota/MER waarin het MER is verwerkt bevat een uitgebreide hoeveelheid milieu-informatie. De VCmer komt na bestudering van dit document en van de verschillende werkgroeprapporten, alsmede na kennisneming van de resultaten van de inspraak en van de adviezen (van de ambtelijke adviseurs) tot een aantal conclusies. Deze conclusies vormen tezamen de hoofdaandachtspunten van het toetsingsadvies.

[1] Bijlage 5, inspraakreactie no. 46.

2.2.1. Algemeen

De milieu-informatie in de projectnota/MER voldoet in hoofdlijnen aan de specifieke richtlijnen voor het MER en aan het gestelde in artikel 411, eerste lid van het wetsontwerp inzake m.e.r.

2.2.2. Doel van de activiteit

De richtlijnen voor de inhoud van de projectnota/MER (zie bijlage 3, blz. 4) maakten duidelijk dat het MER gericht moet zijn op een bergingsproject voor een periode van 15 jaar. In overeenstemming hiermee heeft de projectnota/MER het karakter van een uitvoerings-MER, waarin voor de berging van de ernstig chemisch verontreinigde baggerspecie uit het benedenriviereengebied, een oplossing wordt aangedragen voor de middellange termijn.

Weliswaar schenkt de projectnota/MER - in de hoofdstukken 2 en 3 - ook aandacht aan de noodzaak tot het vinden van een meer permanente oplossing voor de baggerspecie-problematiek, maar van de maatregelen, die tot sanering van verontreiniging aan de bron moeten leiden, zouden slechts zeer geleidelijk resultaten mogen worden tegemoet gezien. Bij de behandeling van dit onderdeel van de projectnota/MER merkt de VCmer op, dat het aandeel van de diffuse lozingen in de totale verontreinigingsbelasting van Rijn en Maas niet duidelijk tot uiting komt. Ten aanzien van dit, mogelijk niet onbelangrijke aandeel, dient zowel te worden gedacht aan het intensieve verkeer te water als aan lozingen, voortvloeiend uit de veelsoortige activiteiten langs de voor talloze doeleinden gebezigde oevers van beide stroomgebieden. Ook ten aanzien van de mogelijkheden voor hergebruik van de baggerspecie voor diverse doeleinden en de toepassing van behandelingstechnieken, verwoordt de projectnota/MER eigenlijk alleen maar de op die terreinen bestaande onzekerheden. Op grond van deze onzekerheden mag vooralsnog niet worden verwacht dat de ontwikkeling van de technieken tot hergebruik of tot bewerking van verontreinigde

baggerspecie ertoe zal leiden dat de bergingscapaciteit, zoals in de projectnota/MER bedoeld, (te) ruim zou zijn bemeten. Integendeel, de ingebruikneming van de thans geplande grootschalige locatie moge voor de eerstekomende 15 jaar soelaas bieden, maar ook na de voltooiing zou de aanvoer van ernstig verontreinigde baggerspecie onverminderd voortgang vinden [1].

Dit ontbreken van een lange-termijn-visie op het probleem van de verontreinigde baggerspecie wekt bij de VCmer grote bezorgdheid. (In de aanbiedingsbrief aan bevoegd gezag, bij haar advies voor de richtlijnen voor de inhoud van het MER in 1982, bepleitte de VCmer reeds de voorgenomen activiteit te plaatsen in het brede perspectief van een meer permanente oplossing). De VCmer acht het daarom van groot belang dat bevoegd gezag met spoed overgaat tot het uitwerken en publiceren van een beleidsplan, gericht op het bewerkstelligen van een definitieve oplossing van het probleem, in overeenstemming met het beleidsvoornemen betreffende baggerspecie in het IMP Afvalstoffen [2]. Bij het overwegen van de mogelijkheden tot sanering van verontreinigingen aan de bron zou, naar de mening van de VCmer, in een dergelijk beleidsplan niet alleen aandacht geschonken behoren te worden aan het terugdringen van puntlozingen maar ook aan diffuse lozingen van vooral die stoffen welke milieuhygiënisch van belang zijn.

2.2.3. Indeling van de baggerspecie in kwaliteitsklassen

De in de projectnota/MER gehanteerde indeling van de baggerspecie in kwaliteitsklassen is gebaseerd op geografische herkomst en niet op de samenstelling van de specie en het gehalte aan verontreinigingen. De richtlijnen voor de inhoud van het MER (zie bijlage 3, blz. 6)

[1] In haar commentaar op de projectnota/MER spreekt de Stichting Europaort/ Botlek Belangen (zie bijlage 5, no. 35) de mening uit dat de schaal van de geprojecteerde baggerberging te groot is. Deze mening is slechts gebaseerd op de interpretatie van twee monstercampagnes en daarom niet verantwoord.

[2] Tweede Kamer 1984-1985, 18606, nrs. 1-2, beleidsvoornemen 18, blz. 8.